

ШЕТЕЛДЕРДІҢ ЗАҢДАР ЖИНАҚТАРЫ

Ежелгі Вавилон мемлекетінің заңдар жинағына Хаммурапи патшаның Хаммурапи заңдар жинағын жатқызуымызға болады. Заң жинағы 282 баптан тұрады.

Ежелгі Қытай мемлекетінің заңдардарына Қылмыстық кодексті аты аңызға айналған Му патшаның заңдар жинағы жатады. Оның құрамына 3000 қылмыстық шешім кіреді.

Ежелгі Үндістан мемлекетінің заңдар жинағына Ману заңдары жатады. Ману заңы 12 бөлімнен тұратын 2 652 шумақты өлең сипатында санскрит тілінде жазылған.

Ежелгі Греция мемлекетінің заңдар жинағы Ликург заңы деп аталады.

Ежелгі Рим мемлекетінің құқығы 12 кесте заңдары жатады.

Франк мемлекетінің құқығы Франк шындығымен реттеледі.

Англия мемлекетінің құқығы Этельберттің, Инэнің, Альфредтің шындығымен және Кнуттың заңдарымен реттеледі.

МЕНШІК ҚҰҚЫҒЫ

Ежелгі Үндістан мемлекетінің меншік құқығы.

Егер Ману заңының VIII-тарауының 147-бабында айтылғандай, меншік иесі ұзақ уақыт бойы мүлкін өзге біреудің пайдаланып жүргенін жақын маңнан бақылап, тыныштық сақтаса, ол 10 жылға созылса, нығз иесі ол мүлікке иелігіннен айырылады. Бұл меншік құқығының меншіктену уақытының ұзақтығына да байланысты болғанын көрсетеді.

Рим мемлекетінің меншік құқығы.

Бастапқы әдіс- жеке меншікке иелік бұрынғы иелікке қарамай белгіленіп, иесі жоқ затты алу әдісі, оккупация. Заттың бірінші иесі кім болса, зат соның жеке меншігі болады. Затқа кім көп уақыттан бері ие болса, соның жеке меншігі болып табылады.

Англия мемлекетінің меншік құқығы.

Жердің жек меншігі немесе заттың жеке меншігі өзінің жерін немесе затын басқа адамға иеленуге және басқаруға шарт бойынша мұны алған адам зат иесінің мүддесін қорғап, істі дұрыс жүргізуі керек. Ол өзінің міндеттерін орындамаса немесе дұрыс орындамаса, заттың иесі канцлер сотында өзінің құқығын қорғай алады.

НЕКЕ ЖӘНЕ МҰРАГЕРЛІК ҚҰҚЫК

Ежелгі вавилон мемлекетінің неке және мұрагерлік құқығы. Вавилон мемлекетінде патриархтық болды. Яғни патриархты отбасының қожайыны барлық уақытта әкесі не ері болды, ал отбасының қалған мүшесі оған шексіз бағынып отыруға міндетті еді. Әкеге шексіз құқық берілді, ол өз үйінің мүшелеріне үстемдік жүргізді.

Ері өлгеннен кейін мүлік балаларының мұрасы болып саналды. Олардың ішінде үлкен баласы мұранның басым бөлігін иеленді. Қыздарға мұның ішінде өзіне тиісті мұралық үлес қалыңмал түрінде берілді.

Ежелгі Үндістан мемлекетінің неке және мұрагерлік құқығы. Некенің кең тараған түрі – ол ер адам тарапынан әйелдің нәрсеге, затқа, мүлікке теңестіріліп алынуы. Отбасылық некеде ер адамның билігі толық бекітілген. Әйелдің құқықтық жағдайлары некенің түріне байланысты еді, бірақ қандай жағдайда да әйелдің толық құқыққа мүмкіндік берілмеген.

Мүлік марқұмның тек қана ұлдарының бөлінісіне жатады. Ұлдары арасында тең бөліске түседі, бірде біреуі одан шет қалдырылмады. Мүлік бөлінісі жағдайында да үлкен ұлы жиырмадан бір бөлігіндей көлемде қосымша үлес алады. Қыздарға да белгілі көлемде, бірақ жасау ретінде ғана мұра тиесілі.

ҚЫЛМЫС

Ежелгі Үндістан мемлекетінде қылмысты түрге бөліп қарастырған: 1) Мемлекетке қарсы жасалған қылмыстар; 2) Жеке адамға қарсы жасалған қылмыстар; 3) Ар-ұжданға қарсы қылмыстар; 4) Меншікке қарсы қылмыстар; 5) Отбасына қарсы қылмыстар

Франк мемлекетіндегі қылмыс түрлері: Адамға қарсы қылмыстар; Жеке меншікке қарсы қылмыстар; Сотқа қарсы істелген қылмыстар.

Феодалдық Франция мемлекетіндегі қылмыс түрлері: Дінге қарсы қылмыстар; Мемлекетке қарсы қылмыстар; Жеке адамдарға істелген қылмыстар.

ЖАЗАЛАР

Жазалар барлық мемлекеттерде дерлік бірдей, яғни ұқсас болды. Мысалы, Хаммурапи заңында жазалардың өлім жазасы, дене жарақаты, үйінен немесе туған жерінен қуылу, дүре салу, ақшалай айып, қызметтен босату және өлім жазасының өзі кінәліні өртеу, суға батыру, дарға асу болды. Ал ондай жазала тек Вавилонда ғана емес сонымен бірге Үндістанда, Франк мемлекетінде, және Францияда да болған

СОТ ЖҮЙЕСІ

Франк мемлекетінің сот үрдісі. Сот үрдісі мынадай негізгі белгілермен айқындалды: азаматтық үрдіс пен қылмыстық үрдіс бірдей сипатта өтті.

Ежелгі Үндістандағы сот үрдісі. Сотта іс қарау қылмыстық және азаматтық құқық арқылы жүргізілді.

*Назарларыңызға
көп-көп рахмет!*

